

This Question Paper contains 16 printed pages.

Seat No.:

--	--	--	--	--	--	--	--

Sl. No. : 103932

146(GHE)

(March, 2019)

Time : 2 Hours]

[Maximum Marks : 40

સૂચનાઓ :

- 1) આ પ્રશ્નપત્રમાં બે વિભાગ છે.
 - 1) કંઠ્ય અને સ્વરવાદ્ય (વિભાગ - 1)
 - 2) તબલા (વિભાગ - 2)
- 2) સંગીત કંઠ્ય અને વાદના પરીક્ષાર્થીઓએ વિભાગ-1 માં આપેલા 1 થી 23 પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.
- 3) સંગીત તબલાના પરીક્ષાર્થીઓએ વિભાગ - 2 માં આપેલા 1 થી 23 પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.
- 4) જે તે વિભાગના આંતરિક વિકલ્પોને ધ્યાનમાં રાખી બધા જ પ્રશ્નોના જવાબ આપવા ફરજિયાત છે.
- 5) જમણી બાજુના આંકડા પ્રશ્નના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.
- 6) સ્વર અને તાલના ચિહ્નો માટે ખાસ કાળજી રાખો.
- 7) પ્રાયોગિક પરીક્ષાના 60 ગુણ જુદા છે.

વિભાગ - 1

(સંગીત કંઠ્ય અને વાદ)

સમય: 2 કલાક

કુલ ગુણ : 40

(A) નીચે આપેલા 1 થી 6 સુધીના હેતુલક્ષી પ્રકારના પ્રશ્નો છે. આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ (A, B, C, D) પસંદ કરીને જવાબ લખો. દરેક પ્રશ્નનો 1 ગુણ છે. [6]

- 1) અનુનાસિક મીડને શું કહેવાય છે?
 - (A) ગમક
 - (B) કણસ્વર
 - (C) ઝમઝમા
 - (D) સૂત
- 2) 'મ પ ધ નિ પ', ગ મ રે સા, ધ નિ રે' સ્વર સમૂહ પરથી રાગ ઓળખો.
 - (A) તિલક કામોદ
 - (B) દરબારી
 - (C) સોહની
 - (D) હમીર
- 3) 'મ' ગ મ' રે ગ, ધ મ ગ રે સા' સ્વર સમૂહ પર રાગ ઓળખો.
 - (A) દરબારી કાન્હડા
 - (B) કેદાર
 - (C) પૂરિયાધનાશ્રી
 - (D) સોહિની
- 4) 'X' ચિન્હ તાલમાં શું દર્શાવે છે?
 - (A) ખાલી
 - (B) તાલી
 - (C) માત્રા
 - (D) સમ

5) 15 ઓગસ્ટ, 1947 દેશની સ્વતંત્રતાના દિવસે લાલ કિલ્લા દિલ્હીમાં શહનાઈવાદનો કાર્યક્રમ કોણે પ્રસ્તુત કર્યો હતો ?

- (A) પં. ભીમસેન જોષી (B) ઉ. બિસ્મિલ્લાખાં
(C) પં. વી. જી. જોગ (D) પં. કિશન મહારાજ

6) સને 2009 માં ભારત સરકારે 'ભારત રત્ન' થી કોને વિભૂષિત કર્યા ?

- (A) પં. જસરાજ જી (B) પં. વી. જી. જોગ
(C) પં. ભીમસેન જોષી (D) ઉ. બિસ્મિલ્લાખાં

(B) નીચે આપેલા 7 થી 12 સુધીના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં આપો. દરેક પ્રશ્નનો 1 ગુણ છે.

[6]

7) તાલ - તિલવાડાનો ઉપયોગ શેમાં થાય છે ?

8) છાયા લગ કોને કહે છે ?

9) કંપન કેવી રીતે ઉત્પન્ન થાય છે ?

10) સંગીત ઉપયોગી અવાજને શું કહે છે ?

11) ધોળ કોને કહેવાય છે ?

12) લોક સંગીત એટલે શું ?

(C) નીચે આપેલા 13 થી 19 સુધીના પ્રશ્નોના જવાબ આપો. દરેક પ્રશ્નના 2 ગુણ છે.

[14]

13) આંદોલન અને આંદોલનની સંખ્યા વિશે લખો.

14) થાટમાં કુલ કેટલા સ્વરો હોય છે ? કયા કયા ?

15) કોઈપણ બે રાગના નામ લખો, કે જે રાગો રાત્રીના પ્રથમ પ્રહરમાં ગવાય છે ?

16) કોઈપણ બે રાગના નામ લખો કે જે રાગોની જાતિ વક ષાડવ - સંપૂર્ણ છે.

17) તાલ ધુમાળી અથવા તાલ સુલતાલની માહિતી આપી તેના બોલ લિપિબદ્ધ કરો.

18) તાલ પંજાબી અથવા તાલ તિલવાડાની દુગુન લિપિબદ્ધ કરો.

19) પં. વી. જી. જોગ વિશે ટૂંકમાં પરિચય આપો.

(D) નીચે આપેલા 20, 21 પ્રશ્નોના જવાબ આપો. દરેક પ્રશ્નના 3 ગુણ છે.

[6]

20) રાગ તિલક કામોદ અથવા રાગ દરબારી કાન્હડાની શાસ્ત્રીય માહિતીમાં આરોહ, અવરોહ, વાદી, સંવાદી, ગાવાનો સમય અને જાતિ વગેરે જણાવો.

21) રાગ - કેદાર અથવા રાગ સોહનીની વિશેષ માહિતી ત્રણ વાક્યોમાં જણાવો.

(E) નીચે આપેલા 22, 23 પ્રશ્નોના વિસ્તૃત જવાબ આપો. દરેક પ્રશ્નના 4 ગુણ છે.

[8]

22) નીચેનામાંથી ગમે તે એક વિષય પર 15 થી 20 લીટીમાં નિબંધ લખો.

'રાગ અને રસ'

અથવા

સંગીતના રાગોનો ચિકિત્સા તરીકે થતા પ્રયોગો.

23) પં. ભીમસેન જોષી અથવા પં. કિશન મહારાજનું જીવનચરિત્ર ટૂંકમાં લખો.

વિભાગ - 2

(સંગીત-તબલા)

સમય: 2 કલાક

કુલ ગુણ : 40

સૂચનાઓ :

- 1) આ પ્રશ્નપત્ર તબલા વિભાગના પરીક્ષાર્થીઓ માટે છે.
- 2) આપેલા 1 થી 23 પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.
- 3) તબલા વિભાગના આંતરિક વિકલ્પોને ધ્યાનમાં રાખી, બધા જ પ્રશ્નોના જવાબ આપવા ફરજિયાત છે.
- 4) તાલ લિપિબદ્ધ કરો તાલના બોલ અને ચિહ્નો લખવામાં ચીવટ રાખો.
- 5) જમણી બાજુના આંકડા પ્રશ્નના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

(A) નીચે આપેલા 1 થી 6 સુધીના હેતુલક્ષી પ્રકારના પ્રશ્નો છે. આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ (A, B, C, D) પસંદ કરીને જવાબ લખો. દરેક પ્રશ્નનો 1 ગુણ છે.

[6]

- 1) કયું વાદ્ય ઘન વાદ્ય છે ?
(A) મંજીરા (B) સિતાર
(C) તબલા (D) પખાવજ
- 2) આ શબ્દ પખાવજ સંબંધિત છે —
(A) લગ્ગી (B) પરન
(C) ઉઠાર્ન (D) પેશકાર
- 3) કયા સંગીતકારે તરાના ગાયન શૈલીની શરૂઆત કરી ?
(A) ડાગર બંધુઓ (B) બહેરામખાં
(C) અમીર ખુશરો (D) સિદ્દેશ્વરી દેવી
- 4) દક્ષિણી તાલ પદ્ધતિમાં ઝપતાલની કેટલી માત્રા છે ?
(A) 4 (B) 6
(C) 10 (D) 7
- 5) બનારસ ઘરાનાના ઉત્તમ તબલાવાદક હતા —
(A) પંડિત કિશન મહારાજ (B) ઉસ્તાદ હબીબુદ્દીનખાં
(C) ઉસ્તાદ નથ્યુખાં (D) ઉસ્તાદ નાના પાનસે

6) લય કોનો પ્રાણ ગણાય છે ?

(A) વાદ્ય

(B) તાલ

(C) ગાયન

(D) તમામ A, B, C

(B) નીચે આપેલા 7 થી 12 સુધીના પ્રશ્નોના જવાબ એક વિધાનમાં આપો. દરેક પ્રશ્નનો 1 ગુણ છે. [6]

7) પંજાબ ધરાનાની સ્થાપના કોણે કરી છે ?

8) તંતુવાદ્ય પ્રકારના નામ આપો.

9) કયા વાદ્યો ગંધર્વો સાથે સંબંધિત છે ?

10) કઈ રચના સોલો તબલાવાદનમાં અંતિમ ભાગમાં વધુ જોવા મળે છે ?

11) કોની લીલાનું વર્ણન ચૈતી ગીત પ્રકારમાં જોવા મળે છે ?

12) પંડિત કિશન મહારાજે તબલાની શિક્ષા કયા વાદ્ય-શિરોમણી પાસેથી લીધી ?

(C) નીચે આપેલા 13 થી 19 સુધીના પ્રશ્નોના જવાબ આપો. દરેક પ્રશ્નના 2 ગુણ છે. [14]

13) તાલ - ધમાર અથવા તાલ - તેવરાનો પરિચય આપી તેની દુગુન સાથે લિપિબદ્ધ કરો.

14) પખાવજનાં તાલ અને અંગ જણાવી, ટૂંકમાં માહિતી આપો.

15) દમદાર તિહાઈ એટલે શું ?

16) ફરમાયશી ચકદાર એટલે શું ?

17) ટપ્પા ગાયકીનો અર્થ તથા ભાગો લખીને, તેના ટપ્પા ગાયકોના નામ આપો.

18) દક્ષિણી તાલપદ્ધતિમાં વિદ્યાર્થીઓને યાદ રાખવાના કોઈપણ બે મુદ્દાઓ લખો.

19) પંજાબ ધરાના અથવા બનારસ ધરાનાની વાદન શૈલીની વિશેષતા જણાવો.

(D) નીચે આપેલા 20 થી 21 સુધીના પ્રશ્નોના જવાબ આપો. દરેક પ્રશ્નના 3 ગુણ છે. [6]

20) પંડિત કિશન મહારાજનો જીવન પરિચય આપો.

21) 'જીવનમાં સંગીતનું સ્થાન' વિશે નિબંધ લખો.

(E) નીચે આપેલા 22 થી 23 સુધીના પ્રશ્નોના વિસ્તૃત જવાબ આપો. દરેક પ્રશ્નના 4 ગુણ છે. [8]

22) તાલ - તેવરા અથવા તાલ - ઝપતાલની તિગુન અથવા ચૌગુન લિપિબદ્ધ કરો.

23) તાલ - ધમારમાં ટુકડા તથા પરન તથા રેલા સહિત લખો.

Seat No.:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Sl. No.:

146 (H)

(March, 2019)

Time : 2 Hours]

[Maximum Marks : 40

सूचना :

- 1) इस प्रश्नपत्र में दो विभाग हैं :
 - (i) विभाग-1 संगीत (कंठ्य और वाद्य)
 - (ii) विभाग-2 संगीत (तबला)
- 2) विभाग-1 में दिए गए 1 से 23 प्रश्न संगीत (कंठ्य और वाद्य) के परीक्षार्थियों के लिए हैं।
- 3) विभाग-2 में दिए गए 1 से 23 प्रश्न संगीत (तबला) के परीक्षार्थियों के लिए हैं।
- 4) दोनों विभागों के आंतरिक विकल्पों को ध्यान में रखकर प्रत्येक प्रश्न का उत्तर देना अनिवार्य है।
- 5) प्रश्नों के दाहिनी ओर लिखे हुए अंक प्रश्नों के पूर्णांक हैं।
- 6) स्वर और ताल के चिह्नों के लिए अवश्य ध्यान रखिए।
- 7) प्रायोगिक परीक्षा के लिए 60 अंक अलग से हैं।

विभाग -1

संगीत (कंठ्य और वाद्य)

(अ) निम्नलिखित प्रश्न क्रमांक 1 से 6 हेतुलक्षी प्रकार के प्रश्न हैं। दिए गए विकल्पों (A, B, C, D) में से योग्य विकल्प चुनकर उत्तर लिखिए। प्रत्येक प्रश्न के लिए 1 अंक है :

[6]

- 1) अनुनासिक मींड को क्या कहते हैं?
 - (A) गमक
 - (B) कण स्वर
 - (C) झमझमा
 - (D) सूत
- 2) 'म प ध नि प', ग म रे सा, ध नि रे' इस स्वर समूह से राग की पहचान कीजिए।
 - (A) तिलकं कामोद
 - (B) दरबारी
 - (C) सोहनी
 - (D) हमीर

- 3) 'मं ग म् रे ग, ध म ग रे साँ' इस स्वर समूह से राग की पहचान कीजिए।
 (A) दरबारी कान्हडा (B) केदार
 (C) पूर्याधनाश्री (D) सोहनी
- 4) 'x' चिन्ह ताल में क्या बताते हैं?
 (A) खाली (B) ताली
 (C) मात्रा (D) सम
- 5) 15 अगस्त, 1947 देश की स्वतंत्रता के दिन लाल किला, दिल्ली में शहनाई वादन का कार्यक्रम किसने प्रस्तुत किया था?
 (A) पंडित भीमसेन जोशी
 (B) उस्ताद बिस्मिल्लाह खाँ
 (C) पंडित वी. जी. जोग
 (D) पंडित किशन महाराज
- 6) सन् 2009 में भारत सरकार ने 'भारत रत्न' से किसको विभूषित किया?
 (A) पंडित जसराज जी
 (B) पंडित वी. जी. जोग
 (C) पंडित भीमसेन जोशी
 (D) उस्ताद बिस्मिल्लाह खाँ

(ब) निम्नलिखित प्रश्न क्रमांक 7 से 12 के उत्तर एक-एक वाक्य में दीजिए। प्रत्येक प्रश्न के लिए 1 अंक है :

[6]

- 7) ताल-तिलवाडा का प्रयोग किसमें होता है?
- 8) छाया लग किसे कहते हैं?
- 9) कंपन की उत्पत्ति कैसे होती है?
- 10) संगीत उपयोगी आवाज को क्या कहते हैं?
- 11) ढोल किसको कहा जाता है?
- 12) लोकसंगीत को क्या कहते हैं?

(क) निम्नलिखित प्रश्न क्रमांक 13 से 19 के गुणांक समान हैं। प्रत्येक प्रश्न के लिए 2 अंक हैं :

[14]

- 13) आंदोलन और आंदोलनों की संख्या के विषय में लिखिए।
- 14) थाट में कुल कितने स्वर होते हैं? स्वर लिखकर बताएँ।
- 15) रात्रि के प्रथम प्रहर में गाए जाने वाले किन्हीं दो रागों के नाम लिखिए।
- 16) वक्र षाडव-संपूर्ण जाति के किन्हीं दो रागों के नाम लिखिए।
- 17) ताल-धुमाली अथवा ताल-सुलताल को लिपिबद्ध कीजिए और उसकी शास्त्रीय जानकारी दीजिए।
- 18) ताल-पंजाबी अथवा ताल-तिलवाडा को दुगुण लिपिबद्ध कीजिए।
- 19) पंडित वी. जी. जोग का संक्षिप्त में परिचय दीजिए।

(ड) निम्नलिखित प्रश्न क्रमांक 20 एवं 21 के दी गई सूचना के अनुसार उत्तर लिखिए। प्रत्येक प्रश्न के लिए 3 अंक हैं :

[6]

- 20) राग-तिलक कामोद अथवा राग-दरबारी कान्हडा की शास्त्रीय जानकारी में आरोह, अवरोह, वादी, संवादी, गाने के समय और जाति आदि लिखिए।
- 21) राग-केदार अथवा राग-सोहनी की विशेष जानकारी तीन वाक्यों में लिखिए।

(इ) निम्नलिखित प्रश्न क्रमांक 22 एवं 23 निबंध प्रकार के हैं। दी गई सूचना के अनुसार उत्तर लिखिए। प्रत्येक प्रश्न के लिए 4 अंक हैं :

[8]

22) निम्नलिखित किसी एक विषय पर 15 से 20 पंक्तियों में निबंध लिखिए :

'राग और रस'

अथवा

'संगीत के रागों का चिकित्सा के रूप में होने वाला प्रयोग'

23) पंडित भीमसेन जोशी अथवा पंडित किशन महाराज का जीवन परिचय संक्षिप्त में बताइए।

विभाग -2
संगीत (तबला)

Time : 2 Hours]

[Maximum Marks : 40

सूचना :

- 1) यह प्रश्नपत्र संगीत (तबला) के परीक्षार्थियों के लिए है।
- 2) दिए गए सभी 1 से 23 प्रश्नों के उत्तर लिखिए।
- 3) संगीत (तबला) विभाग के आंतरिक विकल्पों को ध्यान में रखते हुए सभी प्रश्नों के उत्तर लिखना अनिवार्य है।
- 4) ताल लिपिबद्ध करें, ताल के बोल और चिन्ह लिखने में सावधानी बरतें।
- 5) दायीं ओर दिए गए अंक प्रश्नों के पूर्ण गुण दर्शाते हैं।

(अ) निम्नलिखित प्रश्न क्रमांक 1 से 6 हेतुलक्षी प्रकार के प्रश्न हैं। दिए गए विकल्पों (A, B, C, D) में से योग्य विकल्प चुनकर उत्तर लिखिए। प्रत्येक प्रश्न के लिए 1 अंक है :

[6]

- 1) कौन सा वाद्य घन वाद्य है?
(A) मंजीरा (B) सितार
(C) तबला (D) पखावज
- 2) यह शब्द पखावज से संबंधित है-
(A) लगगी (B) परन
(C) उठान (D) पेशकार
- 3) किस संगीतकार ने तराना गायन शैली की शुरुआत की?
(A) डागर बंधु (B) बैराम खाँ
(C) अमीर खुसरो (D) सिद्धेश्वरी देवी
- 4) दक्षिणी ताल पद्धति में जपताल की कितनी मात्राएँ हैं?
(A) 4 (B) 6
(C) 10 (D) 7

5) बनारस घराना के उत्तम तबला वादक हैं-

- (A) पंडित किशन महाराज
- (B) उस्ताद हबीबुद्दीन खाँ
- (C) उस्ताद नथु खाँ
- (D) पंडित नानासाहेब पानसे

6) लय किसका प्राण है?

- (A) वाद्य
- (B) ताल
- (C) गायन
- (D) सभी A, B और C

(ब) निम्नलिखित प्रश्न क्रमांक 7 से 12 के उत्तर एक-एक वाक्य में दीजिए। प्रत्येक प्रश्न के लिए 1 अंक है :

[6]

- 7) पंजाब घराना की स्थापना किसने की?
- 8) तंतुवाद्य के प्रकारों के नाम लिखिए।
- 9) कौन से वाद्य गंधर्वों के साथ संबंधित हैं?
- 10) कौन सी रचना सोलो तबला वादन के अंतिम भाग में ज्यादा देखने को मिलती है?
- 11) किसकी लीला का वर्णन चैती गीत प्रकार में मिलता है?
- 12) पंडित किशन महाराज ने तबले की शिक्षा किस वाद्य शिरोमणि से प्राप्त की?

(क) निम्नलिखित प्रश्न क्रमांक 13 से 19 के गुणांक समान हैं। प्रत्येक प्रश्न के लिए 2 अंक हैं :

[14]

- 13) ताल-धमार अथवा ताल-तेवरा का परिचय देकर उसे दुगुण के साथ लिपिबद्ध कीजिए।
- 14) पखावज के ताल और अंग बताते हुए संक्षिप्त में जानकारी दीजिए।
- 15) दमदार तिहाई का मतलब (अर्थ) लिखिए।

- 16) फरमाईशी चक्रदार का अर्थ लिखिए।
- 17) टप्पा गायकी का अर्थ तथा भाग लिखकर, टप्पा गायकों के नाम दीजिए।
- 18) दक्षिणी ताल पद्धति में विद्यार्थियों को याद रखने के लिए कोई 2 मुद्दे लिखिए।
- 19) पंजाब घराना अथवा बनारस घराना की वादन-शैली की विशेषता बताइए।

(ड) निम्नलिखित प्रश्न क्रमांक 20 एवं 21 के दी गई सूचना के अनुसार उत्तर लिखिए।
प्रत्येक प्रश्न के लिए 3 अंक हैं :

[6]

- 20) पंडित किशन महाराज का जीवन परिचय दीजिए।
- 21) “जीवन में संगीत का स्थान” के बारे में निबन्ध लिखिए।

(इ) निम्नलिखित प्रश्न क्रमांक 22 एवं 23 निबंध प्रकार के प्रश्न हैं। दी गई सूचना के अनुसार उत्तर लिखिए। प्रत्येक प्रश्न के लिए 4 अंक हैं :

[8]

- 22) ताल-तेवरा अथवा ताल-झपताल की तिगुन अथवा चौगुन लिपिबद्ध कीजिए।
- 23) ताल-धमार में टुकड़ा तथा परन तथा रेला के साथ लिखिए।

Seat No.:

--	--	--	--	--	--	--	--

Sl. No. :

146(E)

(March, 2019)

Time : 2 Hours]

[Maximum Marks : 40

Instructions :

- 1) There are Two sections in this question paper.
 - (i) Section-I Sangeet (Kanthya or Vaadya)
 - (ii) Section-II Sangeet (Tabla)
- 2) Students of Sangeet (Kanthya and Vaadya) have to write answers of questions from 1 to 23 given in Section - 1.
- 3) Students of Sangeet (Tabla) have to write answers of questions from 1 to 23 given in Section - 2.
- 4) It is compulsory to write answers of all questions from both sections considering options.
- 5) Figures at the right side indicate total marks of the questions.
- 6) Students should be careful about signs of Swar and Tal.
- 7) 60 marks are kept separate for practical examination.

SECTION - 1

SANGEET (KANTHYA AND VAADYA)

(A) The following questions from 1 to 6 given below are objective type questions. Write the correct answer from the given options A, B, C and D. Each question carries 1 mark :

[6]

- 1) What is called Anunasik Meend?
 - (A) Gamak
 - (B) Kan Swar
 - (C) Zamzama
 - (D) Sut
- 2) Define Raga from the Swar Samuh of 'Ma Pa dh Ni Pa, Ga Ma Re Saa, Dh Ni Re' :
 - (A) Tilak Kamod
 - (B) Darbari
 - (C) Sohani
 - (D) Hamir

- 3) Define Raga from the Swar-Samuh 'Ma' Ga Ma' Re Ga, dh Ma' Ga Re Saa'?
- (A) Darbari-Kanhada (B) Kedar
(C) Puryadhanashree (D) Sohani
- 4) What is the meaning of '×' sign in Taal?
- (A) Khali (B) Tali
(C) Matra (D) Sam
- 5) Who has performed the Programme of Shehanai Vadan at Lal Kila, Delhi on the Independence Day of India, 15th August, 1947?
- (A) Pandit Bhimsen Joshi (B) Ustad Bismillah Khan
(C) Pandit V. G. Jog (D) Pandit Kishan Maharaj
- 6) Who has been given 'Bharat Ratna' by Indian Government in 2009?
- (A) Pandit Jasraj ji
(B) Pandit V. G. Jog
(C) Pandit Bhimsen Joshi
(D) Ustad Bismillah Khan

**(B) Answer the questions from 7 to 12 in 'one' sentence each.
Each question carries 1 mark :**

[6]

- 7) In what Taal Tilvada is used?
- 8) What is called Chhaya Lag?
- 9) How the 'Kampan' are created?
- 10) What is called useful sound of Sangeet?
- 11) What is called 'Dhol'?
- 12) What is called Lok-Sangeet?

(C) Questions from 13 to 19 given below carry equal marks.
Each question carries 2 marks :

[14]

- 13) Write about Andolan and number of Andolans.
- 14) How many swar are there in Thaata? Write down all swar.
- 15) Write names of two Ragas, presented at 1st part of night.
- 16) Write the name of two Ragas of Vakra Shadav-Sampurna Jati.
- 17) Make Lipibaddha Tal Dhumali or Tal-Sultal with its scientific information.
- 18) Make Lipibaddha of Dugun Tal Punjabi or Tal Tilwada.
- 19) Write introduction of Pandit V. G. Jog. (Short note)

(D) Answer the questions 20 and 21 as per instructions. Each question carries 3 marks :

[6]

- 20) Write Shastriya information of Raga-Tilak Kamod Or Raga - Darbari Kanhada with its Aroha, Awaroha, Vadi, Samvadi, time of singing and Jati etc.
- 21) Give specific detail of Raga Kedar or Raga Sohani in three sentences.

(E) Questions 22 and 23 are essay type questions. Answer them as per instruction. Each question carries 4 marks :

[8]

- 22) Write an essay on any one of the following subjects in 15-20 lines :

'Raga and Ras'

OR

"Experiment of Ragas of music in the form of medical treatment".

- 23) Give introduction of Pandit Bhimsen Joshi or Pandit Kishan Maharaj in short.

SECTION - 2

SANGEET (TABLA)

Time : 2 Hours]

[Maximum Marks : 40

Instructions :

- 1) This question paper is for the students of Sangeet (Tabla).
- 2) Write answers of all questions from 1 to 23.
- 3) It is compulsory to answer all the questions considering internal options of Sangeet (Tabla) Section.
- 4) Be careful while writing Bol of Taal and signs while answering Taal as per Lipi.
- 5) Figures at the right side indicate total marks of the questions.

(A) The following questions from 1 to 6 are objective type questions. Write the correct answer from the given options A, B, C, and D. Each question carries 1 mark :

[6]

- 1) Which Vadya is Ghan Vadya?
(A) Manjira (B) Sitar
(C) Tabla (D) Pakhawaj
- 2) This word is related to Pakhawaj –
(A) Laggi (B) Paran
(C) Uthan (D) Peshkar
- 3) Which musician started Tarana Gayan style?
(A) Dagar brothers (B) Baheram Khan
(C) Ameer Khusro (D) Siddheshwari Devi
- 4) How many Matras of Zaptaal are in Dakshini Taal method?
(A) 4 (B) 6
(C) 10 (D) 7

5) Best Tabla player of Banaras Gharana –

- (A) Pandit Kishan Maharaj
- (B) Ustad Habibuddin Khan
- (C) Ustad Natthu Khan
- (D) Pandit Nana Sabebe Panse

6) Which of the following is Soul of Lay?

- (A) Vadya
- (B) Taal
- (C) Gayan
- (D) All of the above – A, B and C

(B) Answer the questions from 7 to 12 given below in one sentence each. Each question carries 1 mark :

[6]

7) Who is the founder of Punjab Gharana?

8) Write the types of Tantu Vadya.

9) Which Vadyas are related with Gandharvas?

10) Which composition (rachana) is shown at last part more in Solo Tablavadan?

11) Whose description of Leela, shown in which type of Chaitee Geet?

12) From whom Pandit Kishan Maharaj learnt to play Tabla?

(C) Questions from 13 to 19 given below carry equal marks.

Each question carries 2 marks :

[14]

13) Give introduction of Taal-Dhamar or Taal-Tevra and then make it Lipibaddha with Dugun.

- 14) Write Taal and parts of Pakhawaj and give detail of it.
- 15) What is Damdar Tihai?
- 16) What is meant by Farmayashi Chakradhar?
- 17) Write the meaning and parts of Tappa Gayaki and write the names of Tappa singers.
- 18) Write any two points that students should remember in Dakshini Taal method.
- 19) Write characteristics of playing style of Punjab Gharana or Banaras Gharana.

(D) Answer the questions 20 and 21 as per instructions. Each question carries 3 marks :

[6]

- 20) Give the introduction of Pandit Kishan Maharaj.
- 21) Write an essay about 'Music in Life'. (Place of music in life.)

(E) Questions 22 and 23 are essay type questions. Answer them as per instructions. Each question carries 4 marks :

[8]

- 22) Write Lipibaddha Tigon or Chaugun of Taal-Tevra or Taal-Zaptal.
- 23) Write Tukda, Paran and Rela of Taal-Dhamar.

